

تاثیر فناوری اطلاعات بر حسابرسی داخلی در شرکت های خصوصی اهواز

محمد خدامرادی^۱

مریم آلبوعطیوی^۲

چکیده

در این مقاله که با موضوع تاثیر فناوری اطلاعات بر حسابرسی شرکت های خصوصی و با هدف بررسی تاثیر فناوری اطلاعات بر حسابرسی داخلی بر هریک از جنبه های آن برنامه ریزی، کنترل داخلی، رسیدگی و گزارش در شرکت های خصوصی در سال 94 اهواز انجام گرفت. که متغیر مستقل این تحقیق فناوری اطلاعات و متغیرهای وابسته حسابرسی داخلی، برنامه ریزی و گزارشان حسابرسان است. اگرچه نمونه شامل 30 نفر بود که از طریق نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب و بررسی شدند که با استفاده از فرمول کوکران نمونه ی آماری من حدودا 28 حسابرسان بوده است. روش تحقیق با استفاده از روش پیمایشی، میدانی و گردآوری داده ها از طریق پرسشنامه 30 سوالی که بین حسابرسان داخلی انجام گرفت که پایایی پرسشنامه از طریق ضریب آلفای کرونباخ به میزان 0/88 بدست آمد که نشان دهنده ی پایایی بالای پرسشنامه است. داده ها از نرم افزار SPSS22 و با استفاده از آزمون آماری تی تست، همبستگی و رگرسیون و سطح معناداری 0/05 تجزیه و تحلیل شدند. نتایج بدست آمده از تحلیل داده ها، نشان داد که استفاده از فناوری اطلاعات باعث تغییرات قابل توجهی در حسابرسی داخلی شده و طبق یافته های پژوهش حاضر فناوری اطلاعات عموما در اجرای مراحل مختلف داخلی و خصوصی اجرای آزمون محتوا در فرایند اجرایی بررسی تحلیلی و آزمون های تفصیلی مانده حسابها و عملیات اصلی مورد استفاده قرار می گیرد.

واژگان کلیدی: فناوری اطلاعات ، حسابرسی، برنامه ریزی ، گزارش رسیدگی حسابرسان

¹. استاد گروه حسابداری و عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایذه
m.khodamoradi2000@gmail.com

². دانشجوی ارشد حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز (نویسنده مسئول)
Maryamalbo63@gmail.com

مقدمه

انسان در تمام طول تاریخ برای شناخت پدیده ها و کاهش ابهام پیرامون ناشناخته ها به اطلاعات نیازمند بوده به طوریکه آغاز تاریخ بشر با توانایی او در انباشت اطلاعات و مبادله آن مقارن بوده است در یک واحد اقتصادی، کار اصلی مدیر تصمیم گیری است و مبنای تصمیم گیری نیز وجود اطلاعات است به طوری که بدون اطلاعات در دست نمی توان تصمیمات منطقی اتخاذ کرد. بنابراین اطلاعات چیزی است که ابهام را کاهش می دهد و انسان را به تصمیم گیری منطقی و درست وا می دارد. انسان پیش از شروع هرکاری به عاقبت آن فکر می اندیشد و سپس راهکار مناسب را تعیین می کند. خصوصا اینکه تصمیم گیری مربوط به مسائل مالی می باشد. لذا کسب اطلاعات بهنگام، صحیح و در خور اتکاء مربوط به فعالیت های مالی بنگاه های اقتصادی یکی از شرط های اولیه یک سیستم مالی می باشد.

با گسترش و پیچیدگی روز افزون و شتاب آمیز واحدهای اقتصادی در جهان پیشرفته امروزه فشار ناشی از کمبود منابع و افزایش رقابت، وجود انواع مخاطرات در زمینه های مالی، اداری و تجاری که هدف ها و سیاست های سازمانی آن را از درون و بیرون به شدت تهدید میکند و سبب شده تا کنترل مستقیم و انفرادی اینگونه واحدها ناممکن شود و نیاز به استقرار سیستم اثربخش کنترل داخلی به عنوان جزیی لاینفک از سیستم مدیریت کارآمد، مورد توجه جدی قرار گیرد (فیلی، 2001).

و دوری مدیریت ارشد از تمامی ارشد از تمامی فعالیت های واحد تجاری، عدم امکان کنترل مستقیم عملیات سیستم سازمانی، مدیریت را وادار به استقرار کنترل های داخلی مناسب از جمله ایجاد واحدهای حسابرسی داخلی به عنوان یک کنترل مدیریتی برای سنجش و ارزیابی اثربخشی سایر کنترل ها نموده است. (برینگ و کاپشن، 1998)

حسابرسی داخلی جایگاهی والا در سیستم داخلی و کنترل داخلی دارد و مدیریت سازمان را در انجام وظایف فرد از طریق تقویت کنترل ها، یاری می کند. در واقع مدیریت علاوه بر استفاده از دیگر امکانات حسابرسی داخلی، شامل حصول اطمینان از کیفیت و صحت عملیات، اطلاعات گزارش های مالی، کفایت سیستم کنترل های داخلی و رفع نقاط ضعف آن، پیشگیری نسبت به بروز اشتباهات و یا سود استفاده های مالی و نظایر آن از این بخش در اجرای هرچه صحیح تر مسئولیت ها و تصمیم گیری های مناسب یاری جسته است (کمالی زارع و ارباب سلیمانی، 1379).

از طرفی امروزه تحولات شگرفی در زمینه ی فناوری اطلاعات رخ داده و پیشرفت های آن فراگیر شده است. به طوریکه دانشمندان آنرا عصر ارتباطات و اطلاعات می نامند. مهمترین ویژگیهای آن سرعت زیاد در پردازش اطلاعات و به روز بودن امکان مبادله الکترونیکی اطلاعات، کیفیت بالا، قیمت فوق العاده ارزان و رو به کاهش می باشد و از طرفی گسترش حجم عملیات و پیچیده تر امور را در پیش داریم. با توجه به این عوامل دیگر نیازی به توجیه استفاده از فناوری اطلاعات در دنیای امروز نخواهیم داشت و حسابداری و حسابرسی نیز ناگزیر به کاربرد و استفاده از تمام یا برخی از روشهای نو در ارائه ی خدمات و وظایف خود می باشد. بنابراین تحقیقاتی در این زمینه جهت شناخت فناوری اطلاعات جدید و پی بردن به اینکه کدامیک از این فناوری ها و چگونه باید بکار برده شوند تا باعث ارتقاء کیفیت حرفه و پیشرفت حسابداری و حسابرسی همزمان با تحولات اساسی در فناوری اطلاعات شود لازم و ضروری است. (دکتر یونس باد آورندی، 1390).

بنابراین با توجه به قابلیت های بالقوه فناوری اطلاعات و حسابرسی داخلی در این پژوهش به دنبال بررسی این موضوع هستیم که آیا استفاده از فناوری اطلاعات و حسابرسی داخلی تاثیری در عملکرد شرکت ها دارند یا خیر ؟

در این پژوهش ضمن مطالعه ی جنبه های مختلف حسابرسی داخلی و توضیح و تفسیر آنها تاثیر فناوری اطلاعات بر هریک از این جنبه ها مورد بحث و بررسی قرار می گیرد و در نهایت نشان می دهد که توسعه ی فناوری اطلاعات جنبه های مختلف حسابرسی داخلی را تحت تاثیر قرار می دهد.

اهداف پژوهش

هدف از این پژوهش بررسی میزان تاثیر فناوری اطلاعات بر جنبه های مختلف حسابرسی داخلی و آشنایی با جنبه های مختلف حسابرسی و تاثیر فناوری اطلاعات بر هریک از این جنبه ها است.

ادبیات تحقیق

تاریخچه فناوری اطلاعات

پس از دسترس قرارگرفتن کامپیوتر در سال 1950 میلادی ،اولین کاربرد عملی کامپیوتر در آن استفاده شد .در انتخابات رییس جمهوری آمریکا در سال 1951 بود. در سال 1960 با حضور ابرکامپیوتر ایده توسعه پایگاه های اطلاعاتی متمرکز و مفهوم انفورماتیک (داده پردازی) شکل گرفت و کاربران در حوزه مدیریت اطلاعات طرفداران بیشتری پیدا کرد. این ایده در سالهای 1970 تا 1980 بصورت استفاده از سیستم های هوشمند و کمک به تصمیم گیری کل قوی تری به خود گرفت و ایده اصلی اتوماسیون اداری و سیستم های بدون کاغذ تقویت نمود.

تعریف فناوری اطلاعات

فناوری اطلاعات عبارت از کاربرد دانش در کسب و کار و صنعت است. به عبارت دیگر منظور از فناوری اطلاعات وسایل مکانیکی یا الکترونیکی است که در تولید محصولات و برای ساخت سیستم های کارآمدتر است.(مهدی عربی،88)

فناوری اطلاعات (IT) اصطلاحی عمومی است که به استفاده از رایانه برای ایجاد و نگهداری داده ها و ارائه به موقع اطلاعات اطلاق می شود.به عبارت دیگر هر امکاناتی که برای دریافت ،ذخیره سازی ، پردازش و انتقال و ارائه اطلاعات بکار رود را فناوری اطلاعات می گویند.اهمیت کاربردهای متنوع و متعدد فناوری اطلاعات در زندگی روزمره نیز کاملا ملموس . غیرقابل انکار می باشد تا جایی که در برخی موارد بدون استفاده از IT اجرای فعالیتها مختل می گردد یا مستلزم هزینه های فراوانی خواهد بود.(هولاندز-1999)

حسابرسی داخلی

حسابرسی یعنی بازرسی جستجوگرانه مدارک حسابداری و سایر شواهد زیر بنایی صورتهای مالی، حسابسان از راه کسب آگاهی از سیستم کنترل داخلی و بازرسی مدارک،مشاهده دارایی ها، پرسش از منابع داخل و خارج از شرکت و اجرای سایر روش های رسیدگی، شواهد لازم را برای تعیین این که صورتهای مالی ،تصویری مطلوب و به نسبت کامل از وضعیت

مالی شرکت و فعالیت های در طول دوره مورد رسیدگی ارائه می کند یا خیر، گردآوری می کنند. به عبارت دیگر حسابرسی فرایندی است منظم و با قاعده جهت جمع آوری و ارزیابی بی طرفانه شواهد درباره ی ادعا های مربوط به فعالیت ها و وقایع اقتصادی، به منظور تعیین درجه انطباق این ادعاها با معیارهای از پیش تعیین شده و گزارش به افراد ذینفع. (اسکندری و عرفی، 1384)

تعریف های حسابرسی داخلی از نظر برخی انجمن های حرفه ای

- انجمن حسابرسان داخلی آمریکا (IIA):

این انجمن از حسابرسان داخلی به عنوان "وظیفه ی ارزیابی مستقلی که با هدف کمک به کارکنان بنگاه در ایفای هرچه بهتر و موثرتر وظایفشان، در درون واحد اقتصادی به وجود می آید. تا فعالیت های آن را رسیدگی و ارزیابی کند" یاد می کند.

- انجمن حسابداران عمومی دولتی انگلستان (CTPFA)

حسابرسی داخلی را وظیفه ارزیابی مستقلی که توسط مدیریت سازمان برای بررسی سیستم کنترل داخلی ایجاد می شود تا کیفیت سیستم کنترل داخلی را از دیدگاه درست و مناسب اقتصادی، اثربخش و کارآمد بودن استفاده از منابع سازمان آزمون و ارزیابی و گزارش کند. تعاریف می کنند. (مقاله: کنگرلویی، نجات بخش، سلیمانی، تدین)

هدف های حسابرسی داخلی

هدف های حسابرسی داخلی باید منعکس کننده استانداردها و رهنمودهای حسابرسی باشد، به عبارت دیگر هدف های حسابرسی داخلی باید موارد زیر را در بر گیرد:

- آزمون، ارزیابی و گزارش کفایت سیستم کنترل داخلی با صرف هزینه ای معقول
- حفظ بی طرفی
- انجام دادن وظایف با منابعی که از طریق برنامه ریزی جامع به دست می آید، همراه با ارزیابی کامل و ثبت سیستم کنترل داخلی
- اطمینان یافتن از گردآوری شواهد حسابرسی کافی، گزارشگری کامل و اعمال روش های پیگیری مناسب.

هدف های حسابرسی داخلی باید به روشنی تعریف شود. این هدف ها باید با معیارهای سنجشی قابل اندازه گیری باشد تا مبنایی مناسب را برای کنترل و سنجش عملکرد، فراهم کند. نمودار سازمانی و شرح وظایف حسابرسی داخلی می تواند حاوی این هدف ها باشد. نمودار سازمانی می تواند چارچوب، نوبت های ارائه گزارش و روش های پیگیری لازم را برای اطمینان از انجام شدن به موقع و موثر پیشنهادها نیز مشخص کند. (اندرسون، 2004)

نقش و جایگاه ها حسابرسی داخلی در شرکت های ایرانی

اکنون، دامنه ی حسابرسی داخلی بسیار بیش از گذشته توسعه یافته است. در حسابرسی داخلی، کارایی عملیات و نحوه عمل فناوری اطلاعات مورد بررسی قرار می گیرد.

این نوع حسابرسی اثربخشی و کارایی معاملات تجاری، نقش فعالیت ها در بهبود فرایندها و عملیات شرکت، مدیریت، ریسک و نظارت بر رضایت مشتریان مورد توجه قرار دارد.

این وظیفه ی جدید در کنار همان کارکرد قدیمی یعنی جستجو و کشف تقلب صورت می گیرد. به عبارتی دیگر دامنه ی فعالیت حسابرسان داخلی به مراتب از مقوله ی کنترل مالی و نقش مباشرتی سنتی فراتر رفته است. حسابرسان داخلی عملاً با توجه به کارکرد جدید حسابرسی داخلی نقش جدیدی در سازمان پیدا کرده اند که خودشان پذیرفته اند و هم مدیریت واحدهای تجاری از آن استقبال کرده است. (علی محمود زاده. مدرس دانشگاه)

گزارشگری رسیدگی حسابرسی داخلی

گزارشهای حسابرس داخلی در هر مورد حسابرسی باید ابزاری باشد برای مدیران سازمان که اثربخشی سیستم کنترل داخلی اطمینان یابد.

زمانبندی گزارشگری حسابرسی داخلی، پخش گزارشها و رعایت الزامات رازداری باید به روشنی تمام، تعیین شود.

برنامه ریزی حسابرسی

- مرحله ای از حسابرسی است که طی آن طرح کلی و طرح تفصیلی در قالب برنامه حسابرسی برای تعیین نوع، ماهیت، زمانبندی اجرا و حدود رسیدگی تدوین می گردد. البته فرآیند برنامه ریزی با تصمیم به قبول صاحبکار جدید شروع و تا امضاء و تحویل گزارش حسابرسی ادامه دارد.
- برنامه ریزی عبارت است از تهیه و توزیع و تخصیص عوامل و وسایل محدود برای رسیدن به هدف های مطلوب در حداقل زمان با حداقل هزینه ممکن.
- برنامه ریزی فرایند دستیابی به اهداف سازمان است.
- برنامه ریزی یعنی تعیین فعالیت های اثربخش جهت تحقیق هدف به بهترین شکل ممکن (کارایی)

پیشینه ی تحقیق

میلیگان در تحقیقی که انجام داد (2002) به این نتیجه رسید که فناوری اطلاعات باعث کاهش هزینه های تولیدی و انبارداری می شود و علاوه آن اطلاعات بالا می شود. در این راستا حسابرسان مستقل و داخلی نیز باید تعامل سازنده ای با فناوری اطلاعات داشته باشند که باعث پیشرفت کاری و بهبود عملکرد این حسابرسان خواهد شد.

و در تحقیقی دیگر که توسط اعتماد و همکاران (1383) به بررسی تاثیر فناوری اطلاعات بر ویژگی های کیفی اطلاعات حسابداری پرداخته شده است. نتایج این تحقیق نشان می دهد که استفاده از فناوری اطلاعات تغییرات قابل توجهی در کیفیت گزارشگری مالی ایجاد کرده است. به ویژه افزایش در کیفیت مربوط بودن اطلاعات حسابداری که به طور عمده از به موقع بودن اطلاعات ناشی می شود.

همچنین عربی (1388) به بررسی پیشرفت های فناوری اطلاعات پرداخت و به این نتیجه رسید که پیشرفت های فناوری اطلاعات از طریق رفع خطاهای انسانی، کاهش هزینه ها، افزایش بهره وری، کیفیت و اثربخشی سیستم اطلاعات حسابداری تاثیر گذاشته است و همچنین باعث ایجاد زمینه ها و کاربردهای جدید در حرفه ی حسابداری شده است.

تحقیق دیگری توسط براید و همکارانش (2002) درباره ی فناوری اطلاعات بر سیستم های اطلاعاتی حسابداری انجام شده است. نتایج این تحقیق نشان می دهد که فناوری اطلاعات باعث میشود که هر شرکت سیستم اطلاعات خیلی به روزتری داشته باشد مضافا اینکه این سیستم های اطلاعاتی به روزش کمک زیادی به حسابرسان داخلی می کند آنهانتیجه گرفتند که فناوری اطلاعات تاثیر مستقیمی بر عملکرد حسابرسان داخلی و مستقل دارد.

روش تحقیق

این پژوهش از نوع پژوهش های توصیفی پیمایشی است که مبتنی بر تحقیقات میدانی و کتابخانه ای است. جامعه آماری تحقیق شامل 30 نفر حسابرسانی بود که در شرکت های خصوصی اهاز سال 94 اشتغال داشتند که از طریق نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب و بررسی شدند. با استفاده از فرمول کوکران نمونه ی آماری من حدودا 28 حسابرس بوده است. گردآوری داده ها از طریق پرسشنامه 30 سوالی که بین حسابرسان داخلی انجام گرفت که پایایی پرسشنامه از طریق ضریب آلفای کرونباخ به میزان 0/88 بدست آمد که نشان دهنده ی پایایی بالای پرسشنامه است. داده ها با نرم افزار spss22 و با استفاده از آزمون آماری تی تست، همبستگی و رگرسیون و سطح معناداری 0/05 تجزیه و تحلیل شدند.

تجزیه و تحلیل آماری

آزمون فرضیه ی اصلی پژوهش:

بین فناوری اطلاعات و حساسی داخلی رابطه معنی داری وجود دارد.

این فرضیه با استفاده از نرم افزار Spss و آزمون T-test on sample و سطح اطمینان 95٪ مورد بررسی قرار گرفته مقدار $t = 0/65$ بدست آمد.

اطلاعات مندرج در جدول signification سطح معناداری 0/000 را نشان می دهد چون کمتر از 0/05 است پس فرض H_1 تایید می شود.

رابطه بین فناوری اطلاعات و حساسی داخلی				
فرضیه اصلی	سطح همبستگی	Sig یا سطح معنی دار	جهت	تایید یا رد
	0/65	0/001	مثبت	تایید

آزمون فرضیه فرعی اول:

بین فناوری اطلاعات و برنامه ریزی حسابرسان رابطه معناداری وجود دارد.

با توجه به میزان t به دست آمده 0/1107 و مقایسه آن با t انحرافی (99=100-1) do مشخص شد که t بدست آمده از t انحرافی بزرگتر است و sig به دست آمده 0/001 را نشان می دهد پس می توان گفت در سطح اطمینان 95٪ فرض H_1 پذیرفته میشود.

رابطه بین فناوری اطلاعات و برنامه ریزی حسابرسان				
تایید یا رد	جهت	Sig یا سطح معنی دار	سطح همبستگی	فرضیه فرعی اول
تایید	مثبت	0/005	0/1107	

آزمون فرضیه فرعی دوم:

بین فناوری اطلاعات و کنترل‌های داخلی رابطه معناداری وجود دارد.

با توجه به میزان t به دست آمده که $+0/69$ می باشد و بزرگتر از t انحرافی است. همچنین میزان sig ، $0/000$ به دست آمد می توان گفت در سطح اطمینان 95% فرض H_1 تایید میشود.

رابطه بین فناوری اطلاعات و کنترل‌های داخلی				
تایید یا رد	جهت	Sig یا سطح معنی دار	سطح همبستگی	فرضیه فرعی دوم
تایید	مثبت	0/005	+0/69	

آزمون فرضیه فرعی سوم:

بین فناوری اطلاعات و رسیدگی حسابرسان رابطه معناداری وجود دارد.

با استفاده از آزمون تی تست میزان t ، $0/8745$ بدست آمد که بیشتر از مقدار t انحرافی است. همچنین میزان sig ، $0/002$ به دست آمد می توان گفت در سطح اطمینان 95% فرض H_1 تایید میشود.

رابطه بین فناوری اطلاعات و رسیدگی حسابرسان				
تایید یا رد	جهت	Sig یا سطح معنی دار	سطح همبستگی	فرضیه فرعی سوم
تایید	مثبت	0/002	8/745	

آزمون فرضیه فرعی چهارم:

بین فناوری اطلاعات و گزارش حسابرسان رابطه وجود دارد.

با استفاده از آزمون تی تست میزان t ، $0/7744$ بدست آمد که بیشتر از مقدار t انحرافی است. همچنین میزان sig ، $0/001$ به دست آمد می توان گفت در سطح اطمینان 95٪ فرض H_1 تایید میشود.

رابطه بین فناوری اطلاعات و گزارش حسابرسان				
تایید یا رد	جهت	Sig یا سطح معنی دار	سطح همبستگی	فرضیه فرعی چهارم
تایید	مثبت	0/001	0/7744	

نتیجه گیری

تمام فرضیات در سطح اطمینان 95٪ تایید شدند که این فرضیات در سطح 99٪ نیز مورد پذیرش قرار گرفته اند. در مورد فرضیه اصلی بررسی پاسخ پرسش نامه های دریافتی نشان داد که فناوری اطلاعات عموماً در اجرای مراحل مختلف حسابرسی داخلی به خصوص اجرای آزمونهای محتوا و در فرایند اجرای بررسی های تحلیلی، آزمون های تفصیلی مانده حسابها و عملیات اصلی مورد استفاده قرار گرفت. نتایج این تحقیق با یافته های میلیگان، براید و مایکل هم خوانی دارد.

در مورد فرضیه فرعی اول نتایج حاصل از آزمون آن نشان می دهد به رغم استمرار افزایش حجم اقلام حسابرسی شده به علت اینکه حسابرسان داخلی در زمان برنامه ریزی حسابرسی از فناوری اطلاعات و فواید بالقوه آن استفاده کرده اند در ساعات حسابرسی برنامه ریزی شده کاهش تدریجی ایجاد شده است.

در مورد فرضیه فرعی دوم نتایج حاصل از آزمون آن نشان می دهد حسابرسان از فناوری اطلاعات برای تدوین شرح کنترل داخلی استفاده می نمایند.

در مورد فرضیه ی فرعی سوم نشان می دهد که استفاده از فناوری اطلاعات باعث میشود حسابرسان وقت کمتری را صرف رسیدگی نمایند و آزمونهای محتوا و صحت محاسبات ریاضی حسابهای دفترکل را با سرعت و دقت بیشتر و کارآمدتر انجام دهند. حسابرسان اغلب استفاده از کامپیوتر را برای اجرای بسیاری از روش های رسیدگی خود مفید می دانند.

در مورد فرضیه ی فرعی چهارم یافته های تحقیق نشان می دهد که حسابرسان داخلی با استفاده از فناوری اطلاعات می تواند عملکرد خود را بهبود بخشند و گزارش های خود را تا حد امکان با کیفیت بهتری با مراجع ذیربط ارائه نمایند.

استفاده از نرم افزارهای کامپیوتری، باعث صرفه جویی در زمان تهیه کاربرگ های حسابرسی می شود که این کاربرگ ها کلیه کارهای انجام شده توسط حسابرسان را مستند و گزارش آنان را توجیه می کند.

پیشنهادهای تحقیق

توسعه ی هر علمی در پرتو پژوهش های منسجمی است که به صورت علمی و هدفمند انجام می شود. با افزایش حیطه ی پژوهش ها و بهبود روش های پژوهش در علوم، این امید وجود دارد که هرچه بهتر و بیشتر توسعه ی علوم مختلف شکل گیرد و راحتی و آسایش بیشتری عاید جوامع بشری شود.

در طی انجام این پژوهش، با بررسی منابع اطلاعاتی در ارتباط با موضوع پژوهش و با توجه به نتایج و دستاوردهای پژوهش حاضر پیشنهادهایی مورد توجه قرار گرفته که به دو دسته تقسیم می شوند.

1. پیشنهاد می شود در تحقیقی آینده به بررسی تاثیر فناوری اطلاعات در حسابرسی به طور کلی و حسابرسی مستقل پرداخته شود و نتایج آن با یافته های این پژوهش مورد مقایسه قرار گیرد.

2. با توجه به اینکه حسابرسان مستقل به یافته های حسابرسان داخلی اتکا میکنند پیشنهاد می شود. میزان این اتکاء پس از استفاده حسابرسان داخلی از فناوری اطلاعات نیز مورد بررسی قرار گیرد.

منابع

- (1) آذر، عادل و مومنی، منصور، 1377، آمار و کاربرد آن در مدیریت و جلد دوم، انتشارات سمت، صفحات 57-69
- (2) ارباب سلیمانی، عباس، 1387، اصول حسابرسی، جلد اول، انتشارات سازمان حسابرسی، صفحات 4-8 و 197-200
- (3) اسکندری، جمشید، 1384، اصول حسابرسی، جلد اول انتشارات کیومرث، صفحات 79-86
- (4) اعتمادی، حسین، 1385، بررسی تاثیر فناوری اطلاعات بر ویژگیهای کیفی اطلاعات حسابداری، مجله بررسی های حسابداری و حسابرسی، شماره 430، صفحات 42-45
- (5) حافظ نیا، محمد رضا، 1384، مقدمه ای به روش تحقیق در علوم انسانی، انتشارات سمت، چاپ یازدهم، صفحات 125-129
- (6) حسینی، یعقوب، 1382، آمار ناپارامتریک، انتشارات علامه طباطبایی، چاپ اول، صفحات 12-5
- (7) حکیمی، احمد، 1385، بررسی عوامل موثر بر عدم استفاده دبیرستان کاشان شهرستان کاشان از فناوری اطلاعات. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تهران: صفحات 79-89
- (8) حسینی، محسن، 1390، مقاله حسابرسی فناوری اطلاعات، اولین همایش منطقه ای رویکردهای نوین در مهندسی کامپیوتر و فناوری اطلاعات (رودسر)
- (9) عربی، مهدی، تاثیر فناوری اطلاعات بر سیستم اطلاعات حسابداری، فصلنامه تدبیر، شماره 21، ص 45-48